

ПРОВІВІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

На сьогодні лише за умови раціоналізації природокористування можливе забезпечення переходу на ресурсоощадне виробництво та унеможливлення глобальних ризиків техногенного й антропогенного характеру, а також виходу аграрного сектору з кризи [1, с. 314].

Найважливіше місце серед природних багатств України займають ліси, що є унікальним відтворюваним ресурсом. У сучасних умовах життя людства ліс не лише не втратив свого значення, але і придбав нові функції. Так, ведення лісового господарства вирішує важливі державні завдання в галузі охорони, захисту і відтворення лісів, раціонального використання лісових ресурсів, забезпечення економічної й екологічної безпеки країни. Існує безумовний зв'язок між лісовим господарством, продовольчою безпекою, харчуванням, стійкістю сільського господарства й джерелами засобів до існування, в першу чергу, сільського населення.

Порівняно з іншими європейськими країнами, Україна відзначається істотними відмінностями лісорослинних умов, методів ведення лісового господарства, використання лісових ресурсів і корисних властивостей лісу у різних природних зонах (Полісся, Лісостеп, Степ, Українські Карпати та гірський Крим). Ліси України є її національним багатством і за своїм призначенням та місцезонашуванням виконують переважно водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні, естетичні, виховні, інші функції та є джерелом для задоволення потреб суспільства в лісових ресурсах. Лісовими ресурсами є деревні, технічні, лікарські та інші продукти лісу, що використовуються для задоволення потреб населення і промислового та аграрного виробництва та відтворюються у процесі формування лісових природних комплексів.

Використання лісових ресурсів може здійснюватися в порядку загального і спеціального використання. Так, на праві загального використання, громадяни мають право в лісах державної та комунальної власності, а також за згодою власника в лісах приватної власності

сті вільно перебувати, безоплатно без видачі спеціального дозволу збирати для власного споживання дикорослі трав'яні рослини, квіти, ягоди, горіхи, гриби тощо.

У порядку спеціального використання можуть здійснюватися такі види використання лісових ресурсів: 1) заготівля деревини; 2) заготівля другорядних лісових матеріалів; 3) побічні лісові користування; 4) використання корисних властивостей лісів для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей, потреб мисливського господарства, проведення науково-дослідних робіт. Порядок та умови здійснення спеціального використання лісових ресурсів встановлено постановою Кабінету Міністрів України «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів» від 23 травня 2007 р., № 761, якою затверджено Порядок спеціального використання лісових ресурсів [2].

У лісах без заподіяння їм шкоди може здійснюватися заготівля другорядних лісових матеріалів: живиці, пнів, лубу та кори, деревної зелені, деревних соків, зокрема березового соку, який відзначається спеціалістами лікарсько-оздоровчими властивостями.

До побічних лісових користувань належать: заготівля сіна, випасання худоби, розміщення пасік, заготівля дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід, лікарських рослин, збирання лісової підстилки, заготівля очерету. Для їх переробки аграрні товаровиробники створюють підсобні підприємства та промисли, що є важливими структурними підрозділами підприємств в підвищенні матеріального добробуту їх членів (робітників). Збір і заготівля дикорослих плодів, ягід, грибів, лікарсько-технічної сировини є важливим джерелом поповнення продовольчого фонду країни, виробництва мармеладу, варення та цінних консервів і випуску цінних лікарських препаратів. З розвитком лісового господарства значення цієї функції лісу значно збільшилось. Технологія лісогосподарського виробництва має багато загального з сільськогосподарською та аграрною. Отже, підприємства лісового господарства виконують великий обсяг робіт, направлений не лише на підвищення продуктивності сільськогосподарських угідь, але і безпосередньо на поповнення продовольчих ресурсів.

Заготівля дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід, лікарських рослин здійснюється способами, що включають виснаження їх ресурсів. Заготівля лісових продуктів для отримання харчової та лікарської сировини в лісах, де заходи боротьби із шкідниками та хворобами

здійснювалися з використанням хімічних засобів, лісах, розташованих у смугах відведення автомобільних доріг або в зонах впливу хімічного та промислового виробництва, здійснюється з дотриманням відповідних санітарних норм і правил. Обсяги щорічного здійснення побічних лісових користувань визначаються для кожного власника лісів або постійного лісокористувача під час лісовпорядкування або спеціальних обстежень.

Таким чином, використання лісових ресурсів спрямовано, насамперед, на поповнення продовольчої бази і резервів лікарської й технічної сировини для задоволення потреб суспільства, а також окремих громадян у продуктах харчування, поліпшення якісного запасу продовольчих і медичних товарів, а також на розвиток садівництва й рослинництва.

Список використаних джерел:

1. Виклики і шляхи агропродовольчого розвитку / [Пасхавер Б.Й., Шубравська О.В., Молдаван Л.В. та ін.]; за ред. акад. УААН Б.Й. Пасхавера; НАН України; Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2009.
2. Офіц. вісн. України. – 2007. – № 39. – Ст. 1550.

Шведенко П.Ю.,

*аспірант кафедри земельного та аграрного права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ ДОСВІД КРЕДИТУВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Обов'язковою умовою нормального функціонування сільськогосподарського виробництва в ринковому середовищі є наявність відповідної кредитної політики, яка враховувала б особливості аграрного сектора і створювала сприятливі умови для його розвитку. В умовах формування ринкових відносин подальший розвиток сільського господарства неможливий без ефективного функціонування кредитної підтримки сільськогосподарських товаровиробників.

Сільськогосподарський кредит був і завжди буде у центрі уваги переважної більшості держав. За таких умов дослідження досвіду кредитування сільських товаровиробників набуло особливого значення і обумовлює його актуальність. Практика вимагає наукового обґрунту-